

Чурапчыга күн тахсар!

САҢА ОЛОХ

Чурапчыга күн тахсар!

12+

2014-жыл
Бэс ыйыны
3
күнү
ОПТУОРЧУНДЫК
№ 00
(000000)

ХАБЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫҢ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Улууска — бу күнүргө

ТУСТААХ БОППУРОУОСТАРЫН БЫҢААРЫСТЫЛАР

Ыам ыйың 30 күнүгө "Айылдаан" Сыгысалаң киинигер МФЦ үлэһиттерин көрдүк. Ийинигерин, "Сырдатты күнэ" ытылыһына. Ол эбэтэр улууспут тэрииттэрин бэрэстэбиллэргэ олохтоохторго сүбэ-ама бэрэбиллэр.

Бу тэрээһингэ ийинигер тылы улууус баһылыһын социальнай боппуруостарга солбуулааччы Октябрина Петрова уонна МФЦ салайааччыта Николай Дыковкин өттүлөр. Киинигер малчык тэрээһин суолталаарын, дьон мунаарар боппуруоһун быһаартарын сөбүн бэлиттэһилэр.

Ол кэинэ МФЦ үлэһиттэргэ, юриһа слайдтанан үлэ-хамнас туһунан кэскилтилэр. Оттон олохтоох нэһиликкэ хайыскаларын тустаах боппуруостарын быһаарыстылар.

Елена МАКАРИНСКАЯ

Ыам ыйың 31 күнүгө «Кыталык» уһуяан оҕолоро, ийгэ-эччилэрэ мустан оҕо күнүн бэлиттэһилэр.

Үөрүүлээх түгэнтэ сөбүдүсэй Варвара Пудова, методист Зоя Оконешникова эҕэрдэ тылларын, баҕа санааларын аһааһылар. Уһуяан ийинигер тэрииттэбит «Мин дьэ кэргэнем биһир күнэ» дьээн хаартысканан күрөк түмүгүн билиһиннэрдилэр. Ол күрдүк анал ааты ыланнар, биригэстэринин наҕараадалаһылар. Оку сэгэ көхтөөх

Кырачааннарбыт үөрүүлэрэ

төрөппүттэргэ махтал суруктары туттартаатылар. Ол кэинэ ийиһилээчилэр эҕэрдэ кэскилтилэр. Салгы оҕолорбуттар анаан араас аттракционнар, ооньуулар тэрииттэһилэр.

Онон кырачааннарбыт — олох сибэксилэрэ бу күнүгэ астынан, бэлэх туугурудаах тэрииттэһилэр.

Кыталык уһуяан орто бөлүгүн төрөппүттэргэ

Ыраас түөлбэ

УЛУУСПУТ КИИНЭ ЫРААС, ТУПСАҒАЙ БУОЛУУТУГАР

Быйыл биһиги улууспутугар Тупсарынан оҕостуу (благоустройство) сыла билиһиннэһитэ. Бары нэһиликтэр, улуус киинэ анал быһаан оҕостон, бу хайыскага үлэни ытталар. Чурапчы нэһиликтэргэ тупсарынан оҕостууга үлэ-лэһинигэ биһир сүрүн оруолу "Хатан" тэрииттэ ылар. Үлэни хайдах саҕалаабыттарын тэрииттэ генеральнай дирижтэргэ Василий Дмитриевич Сиваев билиһиннэстэр.

— Чурапчы киинигер Благоустройство сылыгар ытыллыахтаах үлэһит бу нэһилик салалтатынан быһааннан нэһилик Собиетин депутаттары анал боппуруос көрүлгөн үбө-харчыта быһаарылан турар. Үлэ хаамыһын салалта уонна нэһилик Собиетин депутаттарын благоустройствота уонна олох-дьаһах хаачыһыыта хамыһыһыта сүрүнүгү, хоптуруолдуур.

Былаан быһыытынан былырынтыаттан иккис кварталга уопсай дьылэргэ олоороччулар квартираларыгар бөлүлэрин сакаастарынан жыраанынан суунарла, ванналарга, душтанарга, туалетка туттарга аналлаах техникэсэй тымыһы уу кутар тыла оҕостуу сыдыабыт. Ааспыт сылтан саҕалаабытыт. Барыта 84 квартирага сакаас баар. Туттуллар матырыяалы аҕылбытыт. Туту сакаастыларын оҕоруохтук. Сорохтор танас сууйтарар автомат массыһыны кытары кыһартылар. Оборууданиетын бөлүлэрэ атылаһаһылар эбэтэр биһиги бэйэбит тизниэһин оҕоробут. Оҕоруутун сызата 35-40 тыһ. солк буолар. Итинэ 2 биригэрдэ сылдыар-тас өттүгэр уонна квартира ийигер. Бу үлэһити кыстыкка кыригэрдэ дьэри бүтэрэ быһааннаахпыт. Тас өттүгэр үлэһитчилэр септик оҕоролор, посуос туруордалар. Кэинигер, хаачыстыбалаах-

тык бүтэрэбитигэр квартираларга олоороччулар көмөлөһүөхтэрин, өйүөхтэрин наада. Сорохтор оҕостуу сылдыан хатаан баран хаалалар. Оҕостууга хаайтарын, үлэ сырыһыттыгыта тахсар. Аттынааҕы квартираны оҕоруохтук, араас турбалар киин хатаабыт квартиратын нөһүөлгөн кыһар буолалар. Хайа квартирага, ханнык хэмгэ үлэһит баралларыгар график оҕотулду. Манна биһиги тоһоҕолоон бэлиттэһи баҕарыллар-дворовой территорияны (дьылэһин таһы) олохтоохтор бэйэлэрэ көрүөхтэһтэр-истиэхтэһтэр.

Иккиннэһин, быйылы сылта көрдүк, мас оҕордууга күүскэ ытыллыахтаах. Маһы оҕордууга чааһынай дьон, тэрииттэргэ уһаайбаларын ийигер бэйэлэрин көрүүлэрин, тас өттүгэр олохтооммут быһаан быһы-

тынан олордуктаахтар. Көрүүтэ-хараһыта ие өттө бэйэлэрин ийинэ. Оттон уулусса кытылыгыгар олордуктар мастары биһиги көрүүлүүбүт-хаһаалыбыт, уу куттарбыт. Мас, сибэксил олордуктууга буорунан, кумаһынан хаачыһыбыт. Итигери көрүүтэ-истиэтэ туттуллар, ууну хаһаанар емкостар бооллар. Ууну биһиги үлэһиттэригэр куталлар. Быйыл саас, сайын 2000 кэринэ маһы олортубут, барыта 4000 мас олордуктаах. Оттон сибэксил 96 тыһ үлэһиттэһтэһтэ. Сибэксил тэрииттэргэ, ТОС-тар олохтоохторо дьарыктаныахтар. Кыайылы скверин, П. Е. Бараксанов аатынан Култуура уонна сыннылан парикатын көрүүтэ-истиэтэ биһиги тэрииттэбит аһыаһыт.

Бөрү ыраастааһытыта былырынтыаттан күүскэ ылсан үлэ барар. Саҥа технология быһыытынан 40-ча

мостотэтир урнарлар туруортаатыбыт. Тэһиһаах тына дьон мустар, аһар сирдэригэр туруоралар. Күрүтэ анал массыһына хомуйар. Дьон-сэргэ бэйэлэргэ. Киинигэртэн бөхтөрүк тэһиһааһытыт. Ыйыттан биһиги мөһөөх харчыны ылабыт. Ырааһаһытыта албах субуотунуулар тэрээһиннэһтэ. Ытыһынаннар. Салгы ити урнарлар куруулуҕа, туруораларынан гравийынан көннөрүөхтүт.

Уопсай дьылэри, уһуяаннары, оҕостууларга, сорох тэрииттэри техникэсэй уунан хаачыһытыта. Иккис довоо хардары-таары сүүрэллэр.

Улуус киини бөрү биһир сыбаалкага тоһулар. Ытырынтыаттан биһиги көрүүбүтүгэр барыһытыта. Күрүтэ таһыгар тоһулуубут бөрү былырыны ийинигер уоһунууһунан ыраастаабыттар. Ыйыттан өттүгэр тоһулуубут Ийин бэрэстэбиллэргэ көмөлөһүөхтэ. Ыйыттан тыраахтардаахпыт. Чемахтөөхтөрүк, кыһартыт-кыһартыт уматан ийэбит. Манна туруу кыһартыт үп-харчы көрүүлүүтэ. Ыйыттан Туруорсабыт дараны, хамсаһытыта. Ыйыттан Киин баһыһыты 2012 сылтан бийиһи тэрииттэбит үлэһит. Капитальнай өрөмүс, реконструкция ытыллытыт. Сууһар сирдэ, туалет кыһартытыт. Сылдыар сүрүнүгэ аһаана эбиллэн ийэр. Быйыл 1500 тыһ сырыһыта. Ити былырыһытыттан аһаах эбэх. Дьон-сэргэ биһиги, хайыһытыта.

Материальнай баһыһытын хантэһи үлэһит. Урууку Обербаан территориялар уһаайба ылан хонтуора туттууга сарыһытыт. Баанньык территориялар бэйэлэһтэ.

гараж туттабыт, быйыл үлэһит кыһартыт. Ыйыттан тоһу буолан дьон-сэргэ сыһыһыгар табыллыахтыт. Тизниһаһытытын саҕарадабыт, эбэтэр уһуһабыт. 5Д-16 "Шантуй" буһаһытыт, фронтальнай, кыһартыт, КаМАЗ массыһына, КО-505 "А" фехалта, уу кутар КаМАЗ, карьернай КаМАЗ массыһына аһааһытыт. Ити үлэһити-хамсаһытын тупсарытыт, уһуһаахтыт.

Тэрииттэбит үлэһити ыһыта уһуһаахтыт. Улууспут киини тупсаран оҕорууга күнүгэ ийиһиһиһи, үлэһитиһи. Олорор сирбит, улууспут киини тэһиһаахтыт, ыраас, чабдик буоларыгар бары кыһартыт. Ыйыттан.

Кэпсэттэ Александр Сиваев

Кэпсиэхпин бабарабын

ЭДЬИЙБИТ ДЬЭБДЬИЭЙ

Евдокия Митрофановна Каженкина-Чугдаара 2009 сыллаахха үбүлүөйүн көрсө "Дьылдам кэрэ аргыстара" диэн авторскай кинигэтин бигээп-убаан, уран тылларынан суулаан, баҕа санаатын бастыгынан сымээн күн сириг көрдөрбүтэ. Бу кинигэтигэр кини олоҕо, үлэтэ, норуот эмчитин быһыытынан дьарыгырыыта, тустаах сүбэлэрэ, анабыл хохонноро, алыптаах алгыстара, баҕа санаалара сааһыланан-дьаарыстанан киллэриллэбиттэрэ. Тапталлаах кэргэн, эйбэс эбээ, эрэллээх дьуоҕа, сыгыы бөрүөлээх суруналыыс буоларын бигэргэтэригэр тыллар, Евдокия Митрофановна нэһилиэк да, улус да общественнай олоҕор актыбыынайдык кыттан, куруук сүбөтүн-аматын түмэ сылдыарын туһулууллар. Оттон бүтүн, Чугдаара төрөөбүт күнүн уруйдуу, кинигэбэ киирбэти хатылаабакка эрэ, кэпсэммити кэпэтэн, кинигэбэ туһуланар сааһылааһыг тыллары ис сүрөхтөн аныахпын бабарабын.

Евдокия Митрофановна педагогическай үлэ бөтөрүөнэ, Хоту көһөрүллүү кыттылааһа, Россия суруналыыстарын союһун чилиэнэ, "Знание" общество "Бастыг лектор" бөлүө хаһаайына, социальнай педагог-эпиколог, "Лучший целитель России" уонна "Целитель Мира" ааттар хаһаайытара, чөл олоҕу түстээччи, Чурапчы нэһилиэгин Бочуоттаах олохтоор.

Норуот эмчитин быһыытынан "Ассоциация малых народов Севера" чилиэнэ. 1989 сылтан наукаҥы уонна традиционнай медицинатыгар аналлаах "Север-Восток-Запад-взгляд на целительство к 21 веку" Аан дойдутаагы конференция кыттылааһа. Москва, Санкт-Петербург, Новосибирская научнай-чинчийэр институттарын, Бурятия илигини медицина киинин, Монголия институтун кытта үлэлэспитэ. Айар-тутар кэмигэр аан дойдутаагы симпозиумнарга, конференцияларга, Россия куораттарыгар буолар научнай түмсүүлэргэ кыттыбыта, бэйэтин тус санаатын түмүтэ.

"Бар дьомум истиг махтала-барыттан үрдүк наҕараадам! Дьоллоох норуотум биэр иһирэх тыла дьонун сураһып, албанаатым", - диэн суруйааччы И.Е.Федосеев-Доосо тыллара Евдокия Митрофановна-Чугдаара олоҕун кэрэһэллэр курдуктар.

Чугдаара алгыстаах суруналыыс. Кини суруналыыс быһыытынан хорсун ыстатыйаларынан ааҕааччыларын үөрдэр. Холобур, уруксу режим кэмигэр чурапчылары Хоту көһөрүү туһунан улаханньык саҕарылыбат-суруллубат кэмнэригэр, кини бу алдыархайы онорбут дьаһалы саралаан, дьонун сырдык ааттарын ааттаан суруйбуттаах. Сээр-туому, чөл олоҕу, кэрэни-кэскиллээҕи кэпсэлэтирин таһынан, ордук сээр-майгы, кут-сүр уода тизмэлэргэ бэйэтин көрүүлэрин ааҕааччы дьүүлүгэр таһаарар, санаа атастаһар кизг хайыскалаах, уран тыллаах суруйааччы. Маана кини киһи дууһатын таарыйар истиг тыллардаах, сахалыы элэккэй эйгэлээх хохоннорун эбэн кэбиэ.

Кини уйан дууһалаах ийэ, истиг-иһирэх илээх дьыа кэргэн хаһаайката. Туттан-хаптан олоҕорун, күнү быһа ис дууһатын ууран ону-маны суруйа, кумаарылары сымыйдыы, тиригэ-хорута үлэһи, Чугдаара-чутиригэ олоҕорун көрдөхкө, сотору салуу ыстатыйалар, саҕа санаалар

тахсалларын эрэни кэтэһэрин. Ол курдук, кини күнүсүгү дьарыга араас, түбүгэ үгүс.

"Сэриг ыар сылларыгар көһүүгө төрөөн ыарахтанан чарыйбакка, тохтоон-уостан хаалбакка барыны бары таптаан, сэргээн үөрөн-көтөн баһыы-балаан, баччага кэллээг эдэһиһи бараксан! Кини сорох өйдөөн көрбөт кыраһыбай, аһыныгас дууһалаах киһитэ. Барыбытын атаахтатыан, кыра ор өгүрөн хохонноһо сыгыан номнуо улаатан хаалбытыг, эһээ-эбээ буолбуппуг" диэн Анна Митрофановна Федорова, кыра балта, Саха Республикаһын кулгууратын үтүөлээх үлэһитэ эдэһиһи истигник саныыр-ахтар.

Тытаһастарын кэнниттэн,
Дьыдын уга талыһастаа,
Солоһунун үрдүгүн,
Отон сирэ албастаах...
Харыан дойдубун

Умубакка саныыбын", - диэн үтүөгэ-кэрэ үөрөспүт, олох суолун аартыгар киллэрибт өр, эдэр сааһын, ийэлээх аҕатын, бар дьонун, өбүгэ саҕаттан дойдутун Мутудайын барахсаны куруук саныыр-ахтар, түүлүгэр көрөр, хохонноһо холбуур.

Арылы кустук гүһүн сонньуур, арчылыыр айылгылаах, ытык танара дьыллээх киһини буолан тиксэбит Арыылааһынан кизан туттар, өбүтэлэрин "Нэлэһэр" алаһын, отонноох тыатын, дьадэһинээх сонуогун кэрэхсээн кэпсиэр, суруука-бичиһэ тиһэр.

Евдокия Митрофановна бэйэтин тэлгэһинигэр, дьыа кэргэнигэр саҕаан улууспут, республикабыт дьон-сэргэте чөл куттаах, бөдөрү-обуулаах буолалларын туһутар, талаанын, бэйэтин ис кыаһын, билиитин-көрүүтүн барытын анаабыт дьоннорон биридэстэрэ буолара саарбаҕа суох дии саныыбын.

Элбэх сыл устата дьон-сэргэ ис кутун кэтээн көрөп, билэр буолан: "Киһи өйүн күүһэ, санаатын эрчимэ, дууһатын сүрэгин кизилгэ, суоһаһын дьулуһуута түмүллэрэ киһиттэн бэйэтигэр тутулуутаах" диэн мээһнэ элпэт.

Ол да иһин Евдокия Митрофановна норуот үтүө үтэстэрин үөртөн-сааһылаан, аныгы ылчат сээр-туому тутуһар, чөл куттаах буола улааталларын, сахалыы итгиллээх буолалларыгар ытык киһи быһыытынан өрүү өйдөтө-сүбөлүк сылдыар үтэстэ-э.

Саха омок үйэлэртэн илдэ кэлбит төрүт үтэстэрин кытары билсикини

чөл олох сээрин тарҕатыла суолтата туһунан даһыны кыайан кэмнэмэст сүдү буоларын туһунан, Чугдаара "Өй-санаа көрөтэ кэһтибэт, сээр-туом үтүөгэ үрэллэбэт" диэн ыстатыйатыгар 2001 сыллаахха кулун тутар ый 22 күнүсүгү "Сага олох" хаһыакка суруйбуттаах.

Үүнэр көлүөнэ өй-санаа, сээр-майгы өттүгүн табатык итгиллэн тахсарын туһутар, Евдокия Митрофановна дьарыгын кэпэтэр, билиитин эбинэр. Кини доруобай буолуу сүрүн биричиинэлэринин, "Тус бэйгэр уонна дьонно-сэргэ харыстабыллаахтык сыйыаннаһыы, үтүөнү-кэрэни баҕарыы, чэбдигирдэр ньымаларынан дьарыктаныы, үтүстүк айылгыга сылдыы" диэн чопчулаан бэлэтиир. Эһиһи, кыһырыһы, охсуһуу ыар тыһына хара буруу курдук муһуустан кизини-сүөһүнү сугуйар. Өлүүтө-сүтүүтэ тиригэр. Мантан олох сатарыйар, мун-сөр элбиэр. Онно Чугдаара сүбэллэр: "Бар дьомум үтүөнү-сырдыгы эрэ эгэрдэһин".

Евдокия Митрофановна алгыс тылларын, баҕа санааларын ис дууһата эгэрин курдук итгэллээхтик уонна хас биридди киһи дууһатын кыһын таарыйар тына, ситэрэн-хоторон этэрэ ыһынарыйлаах.

"Баҕа санаам, сэмэй үлэм, шургуһун дьөрбөтө буолан сүрэхтэри ириэрдэн, ыраас санаа кыһыа буолан Саха саргытын салайыстын".

"Саха саргыта самныбытын, ханык да хараҥа күүскэ охтубатын". Чөл олох өйдөбүлүн Евдокия Митрофановна олус муударайдык быһаарар: "Киһи бары өттүнэн кэрэ буоллаһына, чөл уонна туруктаах олохтоох буолар".

Мээһнэ "Эрэл кыһыын саҕааччы", "Дьону бэйэтигэр тардар абылаһнаах", "Сүрэх дьулуура, сирдээҕи таптал, күүстээх айылгы-Дуһа олоххо тардыһар күүһө", "Чурапчы Чугдаара" диэн суруйуохтара дуо? Барыта баар, барыта чаччы.

"Хас биридди киһи урут өр буолан сырыттаа. Хас биридди киһи дьылгата тус-туса буоллаа. Ол иһин киһи олох очурун тулуйарга ис күүстээх буолуохтаах, дьонго хайдах сыйыаннаһаһын да, кизилик сирдээх буоларын да, харда онуук буолуо. Ол иһин хайа да кэмтэ олох үйэлээх өйүн-санаатын интэриниэххэ, олоҕу сатаан сыаналыы үөрөһүгүн да санаабытын, туттутууну санаа хоту салалтыа" диэн Чугдаара ис санаа-

тын эдэр дьонно аһыар.

Кини кизини кыра да үтүө үрдэтэрин, үөрдэрин, кыһатыһарын ойуччу бэлэтиир. Үбүлүөйдээх сааһыгар нэһилиэк уруксу баһылыга И.И.Ожоневский "Чурапчы нэһилиэгин Бочуоттаах гражданина" ааты улахан ыһыахха туттарбытын умнубаттык саныыр, "Ыалдыарбын да умнан күн бүтүгүтэ дээр үөрэ-көтө кыахпынан үлэһиһи-хамныһы" диэн махтанар. Интэринизэт-оскуола дириэктэрэ Н.Н.Гуляев кырдыаастарын бырааһынньык аайы умнубатын, болломто уураһын, араас солун интэринизеттэй түһүмэхтээх үлэһи-хамнаһын, коллективын олоҕун олох отчуот курдук кэпсиэрин аһына ахтар. Үлэлэбэт Чурапчы орто оскуолатын коллектива (дириэктэр Т.В.Павлова), истигник кэпсэллэһиин, ис сүрэхтэригэр түбүгүрэллэрин уура сылдыан кэпсиэр.

Чугдаара албастаа биэр үтүө дьыалатын сэгэтэн эттэххэ, Хомугутта албаста "Олук" лааһырга реабилитацияҥа нвадьыар дьыа кэргэттэргэ чөл олоххо төһүллөрүн туһутар икки индизэлэ устата, бэйэтин сахалыы ис кыаһын арыһан, туһунан да кэмнэмэст кемөнү онорбутаах.

Манн тизэ Евдокия Митрофановна "Тирэх" өр сыһыалан лааһыгар үгүс үгүмэн үлэни ыһыһытын ааҕа да барбаккын. Кини өрлөр бараксаттар тустарыгар, тугу барытын умнар, сылайар дьыа билбэт курдуга. Евдокия Митрофановна, бу эл бэйгэр харыстаныаххын, доруобуйаһын көрүнүөххүн" диэн этиһилээх буоллаахха, Чугдаара манньык эппиэтиир: "Мин сэмэй үлэм, шургуһун дьөрбөтө буолан сүрэхтэри ириэрдэн, ыраас санаа кыһыа буолан Саха саргытын салайыстын".

"Ханык да ыарахаттарга бэримэст буолун, сарын элпэ маннааһар ордук күн үүнүө, олохтон үөрүүнү эрэ буларга, өрө көтөн, олоххо бэйэ мизтэтин булунарга уонна бэйэни харыстаммакка, бүтүннүү дьонун, орон-уруун, кэргэттэрин, дьиргэтир тустарыгар олоруохха" диэн Е.Каженикина куруук үөрэтэ сылдыһыта, үтүө санаата үгүс үчүгэйи, кэрэни эрэ арыһа дии саныыбын.

Күндүгүк саныыр дьуогэм кизини тардар ураты күүстээх. Кини дьыаһыгэр киирдэххэ барыта ис киирдэх, ураты уонна истиг буолар. Киһи алаһа дьыаһыгэр күүс-кыах ылар курдук Саха киһитин ыалдыһымысара, алаһаһа Евдокия Митрофановна баара чаччы. Кини киирбэт ыалдыһы хайаан да ити үтүгүтээх чэһини, хатыһы уутуһан, кыһыһыһан, онно эһи сөбүлүүр аскын төгүрүк остуолга ууран күндүлүүр уонна ирэ-хоро кэпсэтэр уратылаах. Саха киһитин сээр-туомун, үтүө үлэһин тутуһан, ыалдыһын илик тутуурдаах атаарар Бука, Митрофановнаҕа ыалдыһытаабыт дьон-сэргэ мин этиһиһи кытта сөбүлэһэриг, бигэргэтэриг Евдокия.

Түмүккэ, эдэһиһи бэйэтигэр Евдокия Митрофановнаҕа, кырдыары билим-мээкэ чаһыһык-чэбдиктик олорорулар, бар дьонутар туһалыы, ала-тута сылдыарыгар бабарабын.

Салгыы да сайда тур, Чугдаара чуораанынан өй дуораана буолан ыраах кыһырайа көттүн, сага саҕахтар угуйа-ыгыра турдуннар! Дом! Дом! Дом!

Парасковья Ивановна ПОПОВА,
РФ Суруналыыстарын союһун
чилиэнэ.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Күндү абабытын, эһэбитин, аймакпытын, үлэ бэтэрээнин **Константин Иванович ЯКОВЛЕВЫ** 90 сааскын томоточу туолбуккунан иттиитик-истинник ис сүрэхпититтэн эбэрдэлиибит!

Эн сүт-кураан, сэрйи сылларыгар аба, эдэр сааскар үлэс эриллэн төһүү үлэһит буолантын төрөөбүт-үөскэ-эбит Кытаанаабын нэһилиэгэр Сталин аатынан колхозоска, кэлин Субуруускай аатынан совхозоска экилэ суох 30 сыл томоточко суоппар сыналданнаах үлэһитигэр үтүө суобастаастык үлэһэбитин туһунан коммунистическай үлэ ударнигы, хас да пятилетка кыайылыабын ааттара, элбэх махтал сурук, грамота буолаллар. Биһигини илтэн-үөрэттэрэн, көнө-сымнаас майгыбынан бар дьоннор үтүө холобур буолабын. Элбэх ахсааннаах аймактарыгар өбөлгөрү үөрэнэллэригэр кыраакка олорор буолан дьылзэн абыраабыккын махтана ахталлар. Ыладьыт-хоһоо мэлдьи түһэр ыалабыт.

Күндү киһибит өссө да доруобайдык, биһигини кытары үөрэ-көтө үлүннүк олорорго, кырдыбын кыйдаан, кэрэни кэрэхсээн үлэһит уһаатын, өрөгөйү үрдээтин!

Эбэрдэни кытта кыһын **Светлана**, күтүөтүн **Николай**, сизнэрин **Ольга**, **Афоня**, уолун **Валентин** дьылз кэргэнэ, аймактарыгар бары **Захаровтар**.

Күндү кэрэммин, абабытын, эһэбитин, хас эһэбитин, Аба дойдуну Улуу сэрйитин, үлэ бэтэрээнин, Одьулунун нэһилиэгин Бочуоттаах олохтообун **Гермоген Маркович СИБИРЯКОВУ** 90 сааскын томоточу туолбуккунан иттиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Сэрйи толоонуттан этэннэ эриллэн кэлэн, төрөөбүт Одьулунун сайдарын туһугар үлэ үөһүгэр буолбутун. Нэһилиэккэр бастааһын электрчество уотун сандарпыккын кырдыбас көлүөнэ үөрэ-махтана ахтарын астына истэбит. Бочуоттаах сыныаланна тахсыахтар дьылз колхозоска, совхозоска тырактарыһынан кыһыннары-сайыннары үтүө суобастаастык үлэһэбитин.

Ийэбитинэн **Мария Романовна** 11 аону төрөтөн, улаатыннарар, үөрэхтээх үлэһит, ыал дьонго илпиккитигэр махталбыт мунура суох. Баарабыт Эһэсэ доруобуйаны, кэрэммин, өбөлгөрү, сизнэрин тапталларыгар ууттанан өссө да үлүннүк, дьоллоохтук олорорго.

Кэрэммин **Мария Романовна**, өбөлгөрү, сизнэрин, хас сизнэрин.

Күндүтүк саныыр кэрэммин, абабыт, эһэм, Саха Республикатын предпринимательствотун сайдыытыгар кылаатын иһин мэтээл хаһаайына **Никита Иванович ПОРЯДИНЫ** 55 сааскын туолбут кэрэ-бэлиэ күнүнэн ис сүрэхпититтэн эбэрдэлиибит!

Эн биһиги тапталың, ахсаабат көмөң, кыһамныың, үтүө сыһыаның иһин барба махталбытын тиэрдэбит. Күндү киһибитигэр баарабыт чугас дьонун сылаас сыһыана, дьон-сэргэ ытыктабыла мэлдьи арыллаатын, күүскэр күүс, эрчимгэр эрчим эбэн, куруук эбэрдэи тэтимнээх сырыт. Алыһыт үтүөтэ, санаабыт сырдыга эйизэ тийиһэтиң!

Эбэрдэни кытта кэрэммин **Федорья Филипповна**, өбөлгөрү, сизнэрин **Сандаара**.

Убаастабыллаах кылааһынныкытын, Саха Республикатын автомобильнай транспортын үтүөлээх үлэһитин, СР предпринимательствотун сайдыытыгар кылаатын иһин мэтээл хаһаайынын **Никита Иванович ПОРЯДИНЫ** өрөгөйдөөх үбүлүгүнэн эбэрдэлиибит!

Баарабыт бу үтүө күнүгэр кытаанах доруобуйаны, убаастаат эрчими, үлүскэн үөрүүнү!

Эбэрдэни кытта 1976 с. интэринээт-оскуола буйусниктара.

Дьонуускай куорат олохтоор, Национальнай эмитер кээн үрдүк категориялаах реаниматор-бырааһа

ЕРЕМЕЕВ Иван Иванович

эдэр сааһыгар соһуччу олохтон туоралбытынан кутурданнарын тиэрдэллэр:

- Еремеев Иван Иванович олохтон туоралбытынан убастаах доруоттуктар - Чапыра уһууһунан элбиктэһэбит Еремеева Варвара Константиновна, Еремеев Константин Константинович, Саргылана, Зоя, Надежда, Лилия.

- Бырааттара Еремеев Иван Иванович олохтон туоралбытынан учууталларыгар Еремеева Варвара Константиновна, бэйгэ үөрэммит табыарыстарыгар Еремеев Константин Константиновича Диринг орто оскуолатын 1975 с. выпусктара.

Редактор - директор э.т., эппиэттир секретарь, сурук отдела - **Е.Г. МАКАРИНСКАЯ**.

Экономика, спорт, тыа хаһаайыстыбатын отдела - **А.М. СЛЕПЦОВ**.

Корректор - **В.Н. ПЕТРОВА**.

Верстальщик - **Л.К. ПОПОВА**.

Бачэттэчиһилэр - **Ф.А. ПРОТОДЬЯКОВ, С.А. ПАВЛОВ**.

Хайыат бачэксэ барылар графика: 16 x 90 мм. Бачэксэ барылар: 16 x 90 мм. "Сага олох" редакция-издательскай холбоһукка 2.06.2014 с. офсетко бачэттэнна. Аадырыһа: 678670, Чурапчы сал., Карл Маркс уул., 26 "а" Индекс: 54907. Хайыат издалаах үстэ: оптуоруннукка, чаппарга уонна субботага таһар.

Күндү Чурапчы улуусун олохтоохторо!

«Сага олох» хаһыаска сыл иккис анарыгар, ол эбэтэр 6 ыйга суругуу сааланна. Суругуу Чурапчытаагы почтампт отделениетыгар, нэһилиэк почталарыгар ытыллар.

Күндү ааҕааччыларбыт! Сыл иккис анарыгар суруттарбыттар, сүүйүүлээх оонньууга кытталлар. Сүрүн бириис - 30 тыһ. солк суумалаах сертификат туттарыттар (талбыт маҕаһынтан).

«Сага олох» редакцията.

СААСКЫ ХОРУТУУ МААСТАРА

Чааһынай ыаллар сылтан хортуомтуй олохтоохторо кэргэн иһэр. Итинэн биир сүрүн үлэһит олохтор бааһыналарын хорутуу буолар. Бу үлэһит Кытай тыраахтардаахтар хорутар оборудоваһа соһон, иһэһин хорутар мотоблоктаахтар үлэһиттэр. Сыһыата элбэх сир хорутан дьону абырааччылартан биирдэстэринэн **Платон Васильевич Коркин** буолар. Кини быһыл улуус юнион ыалларыгар үлэһэбитин таһынан, Болтинур ытырыһынан тиһин 30-тан тахса ыалга хоруттаран кэллэ, дьон махталына ыла.

Алексей СЛЕПЦОВ.

БИЛЭРИИЛЭР

Продаю ВАЗ-2109, 2002 г.в., передний привод, литые диски, музыка. Цена - 120 тысяч руб. Торг. Тел: 8-914-101-33-32, 8-968-155-36-69.

Арҕа баска уһаайба атыһыанар, анара куруулаах

ОБЪЯВЛЕНИЯ

- 300 тыһ. солк. Тел: 8-914-104-98-78.

Сайынты бириэмэр харабыла мадьабыт, дьыл арыллыбыт.

Тел: 8-914-266-29-00.

Муниципальное образование "Чурапчинский улус (район)"

Республики Саха (Якутия)

РАСПОРЯЖЕНИЕ

с. Чурапча, от 2 июня 2014г. № 983

Об утверждении тарифов на дрова-швырок

В соответствии Закона Республики Саха (Якутия) от 15.06.2005г. 246-З №499-III "О наделении органов самоуправления в РС (Я) отдельными государственными полномочиями по государственному регулированию цен (тарифов)".

1. Установить следующие тарифы на заготовку и вывозку дров-швырка для населения за 1 куб. м. (рублей)

Вид услуг	Предприятия организации	Индивидуальные предприниматели
Стоимость дров (без НДС)	843	735
Стоимость дров (с НДС)	995	

2. Тарифы, установленные в пункте 1 настоящего распоряжения, действуют с 1 июля 2014 года по 30 июня 2015 года.

3. Опубликовать настоящее распоряжение в ГУ РИО "Сага олох" и разместить на официальном сайте администрации МО "Чурапчинский улус (район)".

4. Контроль над исполнением настоящего распоряжения возложить на 1 заместителя главы Ноговицына А.А.

А.Т. НОГОВИЦЫН,
глава муниципального образования.

Уважаемые предприниматели Чурапчинского улуса!

В целях исполнения распоряжения Правительства Республики Саха (Якутия) от 13 марта 2014 года № 219-р "О проведении в 2014 году двухмесячника по санитарной очистке и благоустройству территории населенных пунктов Республики Саха (Якутия)", на основании распоряжения главы №57 от 18 марта 2014 г. "О проведении санитарного двухмесячника на территории муниципального образования "Чурапчинский улус (район)", во избежание нарушения Правил благоустройства и благоустройства рекомендуем, в срок до 15 июня 2014 г. провести субботники по уборке прилегающей территории ваших предприятий.

В случае захлывания территории мусором, твердыми бытовыми отходами, крупногабаритными отходами, неиспользуемой техникой, жидкими бытовыми отходами, складирования строительного материала, дров, древесины, песка, черного угля и т.п. будете привлечены к административному наказанию в виде административного предупреждения, штрафа на должностных лиц от 10 000 до 50 000 рублей, штрафа на юридических лиц от 50 000 до 1 000 000 рублей по статье 6.12 Кодекса об административных правонарушениях Республики Саха (Якутия).

Администрация Чурапчинского улуса, Административная комиссия.

Сага олох

Автор суругар эмитер санаа редакциятааҕыгар маҕаһыт сап түбүтүр буолбатах. Суруга ыйылар чаһылар кырдыктарыгар эппиэттэһи аһар түс баһыт аһар.

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительствотта, Чурапчы улуусун "Сага олох" редакция-издательскай холбоһук автономнаах учреждение, Российской Федерация Роскомнадзор СР управлениетыгар 2012 с. кулун тутар 15 күнүгэр регистрационнай нүмэрэ - ПИ №14-0238.

Аадырыһыт: 678670, Чурапчы сал., Карл Маркс уул., 26 "а". Телефоннарыт: редактор - 41-332, аадылар - 41-265, 41-358. E-mail: saagaloh@mail.ru, сайт: saagaloh.ru

Бачэксэ саһаас: № 81 (10900) Тираж 2150. Хайыат сыаната: 10 солк.